

Uz tamburašku svirku u pohodu starom kraju

Prigodom proslave XV tamburaškog festivala omladine kulturne federacije Hrvatske bratske zajednice i 30-godišnjice postojanja Matice Iseljenika Hrvatske te 800-godišnjice osnutka Varaždina ove su godine koncem lipnja i početkom srpnja Jugoslaviju posjetila 14 tamburaško-folklornih ansambala iz SAD, Kanade, Južne Amerike i Australije. Proslava je održana u Zagrebu u koncertnoj dvorani Vatroslav Lisinski od 2-6. srpnja.

Navedenih ansambala samo SAD i Kanadi danas ima 46 sa 1500 tamburaša uz nastojanje za osnivanjem još većeg broja koncertnih sastava, .

Tamburica kao naš narodni instrument koju su u inozemstvo prenijeli naši zemljaci predstavlja nacionalno obilježje i svirku vezanu uz melos zemlje iz koje su iseljenici potekli i oko koje se u novoj domovini okupljaju. Ona se u SAD pojavljuje već 1895 g. a tamburaški zborovi se spominju od 1900. pa nadalje.

Od 14 tamburaških zborova koji su osim Zagreba obišli i ostale gradove naše domovine, Dubrovnik je posjetilo 5 ansambala sa ukupnim brojem od 287 izvađača i njihove pratnje.

U Dubrovniku i njegovoj okolini su održali veoma uspjele sviračke, pjevačke i plesne priredbe u nošnjama iz našeg narodnog blaga. Susreti između izvađača i publike te predstavnika Matice iz Dubrovnika bili su vrlo uspješni i toliko srdačni da su mnogi od njih požalili da moraju tako brzo napustiti toliko voljeni i privlačni kraj svojih predaka.

U međusobnom kontaktu između predstavnika ansambla i dubrovačke Matice izmjenjeni su razni pokloni i suveniri, a predsjednik ansambla Cleveland Junior Tamburitans je u ime načelnika Clevelanda gosp. George-a Voinovicha (Vojnovića) uručio Matici u Dubrovniku ključ grada Clevelanda.

Posebno je značajna činjenica da na svojim nastupima naša iseljenička omladina pjeva na hrvatskom jeziku.

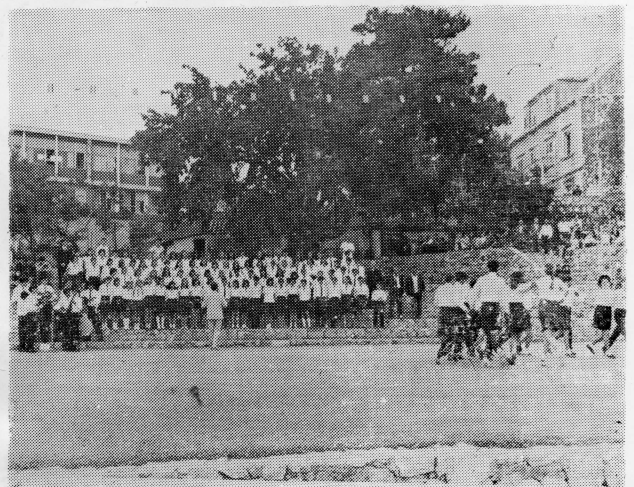
S tim u vezi da bi održali jezični kontinuitet i mogli gajiti umjetničko-kulturne tradicije i običaje kao i suvremene tekovine života iz starog kraja, Matica iseljenika Hrvatske izdaje reviju »Matica« i »Iseljenički kalendar« koji se šalju našim iseljenicima po svim zemljama gdje oni žive. U mnogim državama uvedeni su tečajevi hrvatsko-srpskog jezika, a knjižica »Hrvatski u razgovoru« je do sada štampana u preko 50.000 primjeraka i dostavljena iseljenicima. Isto tako u Hrvatskoj se na sveučilištima nalazi oko 30 studenata naših iseljenika, a u posljednje vrijeme je osnovana i »Ljetna škola hrvatskog književnog jezika i narodnog folklora«. Ova vrijedna i po-

hvalna akcija Matice predstavlja, uz ostale njezine zasluge, višestruku potrebu jer u sadašnjoj situaciji mladi tamburaši nemaju dovoljno ni stručnih voditelja ni koreografa, a ni učitelja koji bi ih u novoj domovini učili jeziku na kojem pjevaju.

Između ostalih posjetilaca u srpnju ove godine je stari kraj posjetila jedna grupa naših iseljenika iz Novog Zelanda. Oni su kao gosti Sabora Hrvatske uz ostala mjesta posjetili i Dubrovnik gdje ih je prihvatila MIH iz Dubrovnika. Među njima je bila i književnica Amelija Batistich (Batistić) koja je rođena u Novom Zelandu od roditelja koji potječu iz našeg Zaostroga. Ona je uz ostala književna djela napisala knjigu u našem prijevodu pod naslovom »Pjevaj vilo u planini« koji je primjerak poklonila i Matici u Dubrovniku. Knjiga je promovirana na festivalu u Zagrebu te je prihvaćena kao pristupnica autorice u hrvatsku književnost. Gđa Batistić je u čežnji za dalekim zavičajem često posjećivala doseljenike iz Dalmacije te ih je u Novom Zelandu učila engleski jezik a oni su nju naučili hrvatski u tolikoj mjeri da ona slobodno i s ponosom razgovara na materinjem jeziku, iako joj je ovo prvi put da posjećuje domovinu svojih otaca.

Jezik je najglavniji medij ne samo za povezivanje među pojedincima iste narodnosti nego je istodobno i najmoćnije sredstvo za očuvanje svoje nacionalne svijesti a ujedno predstavlja i temeljni paravan za izbjegavanje asimilacije sa ostalim narodima.

Da bi iseljenički podmladak upoznao jezik svojih predaka, osnovno je pravilo da roditelji bar u privatnom životu konverziraju s djecom na jeziku zemlje iz koje su porijeklom jer narod koji ne zna svoj jezik je izgubljen, a onaj koji čak i ne nastoji da ga upozna je u nacionalnom smislu mrtav narod.

Ističući etnološku i odgojnu jezičnu vrijednost pjesnik uz ostalo kaže:

Po jeziku dok te bude,
I glavom će tebe biti,
Po njemu te svijet poznaje živa
Na njem'ti se budućnost osniva.

Naime, jezik je neka vrst »pupčane vrpce« koja međusobno veže sve iseljenike sa zavjčajućem svojih otaca te ujedno služi kao most bratstva i jedinstva svih naših građana ne samo na teritoriju Jugoslavije nego i na bilo kojem kraju svijeta.

Osim jezičnog mosta naše veze sa iseljenicima održavaju se i preko ostalih očitovanja kao što su razne izložbe slikara-iseljenika, promocija njihovih knjiga, snimanje ploča, zatim preko sportskih veza i gostovanja, turističkih posjeta, trgovačkih poslova te općenito putem raznih kulturnih, prosvjetnih i informativnih manifestacija.

Isto tako MIH sudjeluje u rješavanju osobnih problema s obzirom na zbrinjavanje povratnika, njihove ostavštine i nasljedstva te ostalih pitanja bilo lične bilo društvene prirode.

Osim toga u novije vrijeme su se naši iseljenici toliko približili staroj domovini da su pojedini gradovi u kojima oni žive uspostavili pobratimske veze. Tako su npr. Zagreb i Pittsburg te Osijek i Bratfordom u Kanadi, zatim Makarska i Henderson u N. Zelandu, Komiža i San Pedro te Karlovac i Kansas City postali gradovi prijatelji.

Ovdje treba istaknuti da se duboki patriotski osjećaji između starog kraja i njegovih sinova u inozemstvu ne očituju samo u današnjim danima prijateljskih posjeta i jubilarnih manifestacija, nego su oni odigrali mnogo veću i značajniju ulogu za vrijeme ratnih zbivanja u svladavanju neprijatelja i borbi za oslobođenje zemlje od okupatora. Isto tako treba naglasiti da su mnogi naši rodoljubi poslije rata pružili značajan doprinos i pomoć u obnovi naše ratom opustošene zemlje.

Na temelju ovog djelomičnog prikaza vidi se da postoji ne samo čvrsta veza i široka suradnja između naših iseljenika i stare domovine nego da se one sve uspješnije produbljuju.

TOMISLAV ŠOŠA, st.

»Posavski plesovi« u izvođenju Folklornog ansambla narodnih plesova i pjesama
»Lindo« — Dubrovnik